

Complexnummer: 524267

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Oud-Crailo

Aantal complexonderdelen

6

Monumentnummers van complexonderdelen

524268, 524269, 524270, 524271,
524272, 524273

Woonplaats

Huizen

Gemeente

Huizen

Provincie

Noord-Holland

Hoofdadres van hoofdobject

Museumlaan 1, 1272 RH Huizen

Complexomschrijving

Inleiding

Het complex "Landhuis Oud-Crailo" bestaat uit een LANDHUIS (ca. 1856) met bijbehorende HISTORISCHE PARK- EN TUINAANLEG (ca. 1856/1929), TUINMANSWONING (1890), twee TOEGANGSHEKKEN uit ca. 1923 en twee GRENSPALEN. Het landhuis in neo-classicistische trant is omstreeks 1856 gebouwd en wordt toegeschreven aan J.D. Zocher jr., die in 1856 een tuinontwerp heeft gemaakt, waarop de omtrek van het huis duidelijk zichtbaar is. Opdrachtgever was Lambertus Langerhuizen, die in 1853 in bezit was gekomen van de buiten- plaats die toen Zuid-Crailo heette. Zijn zoon P. Langerhuizen kocht in 1879 ook de buitenplaats Noord-Crailo aan, waardoor het in oorsprong uit de 17de eeuw daterende landgoed Crailo weer verenigd was. Het huis Noord-Crailo dat ten noordoosten van het huidige landhuis lag, ongeveer ter plaatse van de huidige Museumlaan, werd verbouwd tot museum door de architect C. Muysken die tevens het koetshuis (1881) en vermoedelijk ook de tuinmanswoning (1890) ontwierp. In 1920 is het museum afgebroken en is de Museumlaan verlengd tot aan de Noord Crailoseweg. Dit werd de nieuwe toegangsweg tot het landgoed. In 1923 werd het landhuis in opdracht van P. v.d. Arend Gz. verbouwd naar ontwerp van de architect W. Hamdorff. Tijdens deze verbouwing is onder meer de hoofdentree verplaatst naar de noordwestgevel en is op de plaats van de oude entree (noordoostgevel) een trappenhuis gemaakt. Tevens zijn toen de halfronde bloemenserre en de veranda aan de zuid- westgevel aangebouwd. Voor deze gevel ligt de tuinaanleg in Nieuw Architectonische tuinstijl die in 1929 door de tuinarchitect P.H.J.G. Reyers is ontworpen. De tuinmanswoning in eclectische trant met chaletstijl-invloed aan de Musemlaan dateert uit 1890 is

waarschijnlijk een ontwerp van de architect C. Muysken. Deze architect ontwierp in 1881 ook het aan de overzijde van de Museumlaan gelegen koets- huis, dat in 1948 en 1958 zodanig is verbouwd dat het voor de bescherming van het complex van ondergeschikt belang is. Het landgoed is na de Tweede Wereldoorlog gedeeltelijk verkaveld en bebouwd.

Omschrijving

Het witgepleisterde blokvormige landhuis van twee bouwlagen ligt iets teruggedrooid ten zuiden van de Museumlaan aan een halfronde oprijlaan en is schuin ten opzichte van de weg gesitueerd. Langs de Museumlaan staan twee toegangshekken naar het terrein, alsmede twee grenspalen die een oude grens van het landgoed markeren. De voorgevel met hoofdentree is op het noord- westen georiënteerd, de tuinaanleg ligt voor de zuidwestgevel en heeft een kwartcirkelvormige hoofdvorm met een recht pad in de middenas van het huis. De tuinmanswoning staat ten westen van het landhuis, dicht langs de Museumlaan. Sinds 1923 vormt de Museumlaan de toegang tot het terrein, de oorspronkelijke rechte oprijlaan vanaf de Beukenlaan raakte toen buiten gebruik.

Waardering

Het complex "Landhuis Oud-Crailo", bestaande uit een landhuis met bijbehorende tuinaanleg, toegangshekken, grenspalen en een tuinmanswoning is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van een in oorsprong vroeg 17de-eeuws landgoed, dat in de 19de en 20ste eeuw de huidige gedaante heeft gekregen, mede naar ontwerp van de bekende (landschaps)architect J.D. Zocher jr. Het complex heeft bijzondere situationele waarde door de historisch-functionele samenhang van de complexonderdelen en de ligging in de landgoederenstrook in de noordflank van Het Gooi.

Monumentnummer*: 524268

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 4 maart 2002
Kadaster deel/nr: 17990/36

Monumentnaam**

Oud-Crailo

Complexnummer

524267

Complexnaam

Oud-Crailo

Woonplaats*

Huizen

Gemeente*

Huizen

Provincie*

Noord-Holland

Straat*

Museumlaan

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

1272 RH

Woonplaats*

Huizen

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

HUIZEN

Sectie*

A

Kad. object*

1884

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

LANDHUIS Oud-Crailo uit omstreeks 1856, hoofdonderdeel van het gelijknamige complex.

Omschrijving

In hoofdvorm symmetrisch opgezet landhuis van twee bouwlagen met gepleisterde gevels op een rechthoekige plattegrond onder een afgeknot schilddak. De gepleisterde en gebroken wit gesausde gevels zijn voorzien van cordonlijsten en pilasters die door middel van de lichtgrijze kleurstelling zijn geaccentueerd. Rond de gevelopeningen bevinden zich gepleisterde profiellijsten. Het dak is met gesmoorde Hollandse pannen gedekt, boven de dakkapellen een zinkbedekking.

De noordoostgevel en de zuidwestgevel hebben een vergelijkbare indeling met een brede middenrisaliet die met een brede dakopbouw tot in het dakschild is opgehoogd. Voor de zuidwestgevel bevindt zich een veranda onder balkon op vier rechthoekige kolommen, die aan weerszijden via gemetselde trappen aan de zijkanten toegang geeft tot de tuin. Tegen de noordoostgevel bevindt zich rechts een éénlaagse uitbouw onder schilddak (ca. 1940). De bloemenserre in de middenas van de zuidoostgevel bestaat uit een rechthoekige uitbouw met halfronde beëindiging onder koepeldak. Het huis bevat beganegronds grotendeels zesruits vensters met persiennes en dubbele

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

glasdeuren. In het fries onder de daklijst bevinden zich in de vensterassen kleine vierkante gevelopeningen met gietijzeren roosters voorzien van vierpasmotief. De voorgevel (noordwest) telt drie vensterassen met in de middelste op de begane grond de entree, bestaande uit een brede paneeldeur met bovenlicht in een portiek omlijst door een gepleisterde pilasterstelling. Voor de deur een hardstenen trap van vijf treden. Aan weerszijden van de deur twee zesruits schuifvensters en op de verdieping in het midden een vierruits venster geflankeerd door twee zesruits vensters. In de gevel van de lage aanbouw links van het hoofdvolume een eenvoudige houten deur en vierruits vensters met luiken. Vanuit de zuidwestgevel openen vier dubbele glasdeuren op de veranda, waarvan de middelste twee in de middenrisaliet met afgesnoten hoeken. Op de verdieping in de middenrisaliet een dubbele glasdeur naar het balkon boven de veranda, voorzien van een borstwering met ijzeren hekwerk. In de zijgevels van de risaliet zowel beganegronds als op de verdieping smalle vensters. De dakkapel bevat twee paar smalle rondboogvormige vensters. Aan weerszijden van de risaliet twee dubbele glasdeuren naar de veranda en naar het balkon.

De zuidoostgevel telt drie vensterassen met voor de middelste de halfronde bloemenserre met grote glas-inloodramen voorzien van bloemmotieven en in het midden een glasdeur die opent naar de tuin. Bovenop de serre een balkon waarop vanuit de verdieping een dubbele glasdeur opent. Op de begane grond in de buitenste vensterassen twee zesruits vensters en op de verdieping links een blind venster en rechts een zesruits venster. De middenrisaliet van de noordoostgevel wordt geleed door vier pilasters en daartussen smalle hoge stalen ramen van het achtergelegen trappenhuis. Daaronder bevinden zich twee eenvoudige rechthoekige vensters met roedenverdeling en een koekoek met kelderingang. In de buitenste vensterassen zesruitsvensters op begane grond en verdieping. Rechts de lage aanbouw met in de lange gevel drie dubbele vierruits vensters met smalle bovenlichten en luiken. In het interieur zijn uit de 19de eeuw onder meer de vloeren, paneeldeuren en een stucplafond bewaard gebleven en van de verbouwing naar ontwerp van Hamdorff uit 1923 onder meer het monumentale trappenhuis met een betimmering van briefpanelen.

Waardering

Het landhuis Oud-Crailo uit omstreeks 1856 is van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische waarde als historisch-functioneel hoofdonderdeel van het gelijknamige complex en als representatief voorbeeld van een blokvormig landhuis in neo-classicistische trant uit het midden van de 19de eeuw, toegeschreven aan J.D. Zocher jr, met enkele bijzondere toevoegingen naar ontwerp van W. Hamdorff. Het landhuis heeft tevens situationele waarde vanwege de beeldbepalende ligging op het landgoed Oud-Crailo dat deel uit maakt van de landgoederenstrook op de noordflank van Het Gooi.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

Monumentnummer*: 524269

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 4 maart 2002
Kadaster deel/nr: 17990/36

Complexnummer

524267

Complexnaam

Oud-Crailo

*Woonplaats**

Huizen

*Gemeente**

Huizen

*Provincie**

Noord-Holland

*Straat**

Museumlaan

*Nr**

1

*Toev.**

*Postcode**

1272 RH

*Woonplaats**

Huizen

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

HUIZEN

*Sectie**

A

*Kad. object**

1884

HUIZEN

A

1699

HUIZEN

A

1883

Huizen

A

1730

Huizen

A

1914

Huizen

A

1915

Huizen

A

1386

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

HISTORISCHE PARK- EN TUINAANLEG uit omstreeks 1856 respectievelijk 1929, deel uitmakend van het complex "Landhuis Oud-Crailo".

Omschrijving

Van de 19de-eeuwse landschappelijke parkaanleg van J.D. Zocher jr. is door de verkaveling van het landgoed slechts een klein gedeelte bewaard gebleven. Duidelijk herkenbaar is de rechte lindenlaan met dubbele boombeplanting die vanaf de Beukenlaan naar de zuidoostgevel van het huis leidt. Het vervolg van deze laan langs de voorgevel van het huis naar de tuinmanswoning is ook nog aanwezig. De gebogen oprijlaan vanaf de Museumlaan en enkele solitairen en boomgroepen zijn eveneens restanten van de 19de-eeuwse landschappelijke parkaanleg. De tuinaanleg in Nieuw Architectonische tuinstijl voor de zuidwestgevel van het huis heeft een kwartcirkelvormige hoofdvorm en wordt aan drie zijden begrensd door wandelpaden. Aan weerszijden van de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

veranda geven gemetselde trappen in etappes toegang tot de lager gelegen tuinaanleg. De trappen leiden naar de buitenste rechte paden die schuin weglopen. Gezien vanuit het huis wordt het rechter pad geflankeerd door een manshoge haag en langs het linker pad ligt een gemetseld muurtje als afscheiding van het iets hoger gelegen tuingedeelte voor de zuidoostgevel. Voor de veranda een betonnen bloembak en langs de schuine paden brede bloemenborders en lage struiken. Het rechte pad in de middenas van de zuidwestgevel wordt ongeveer halverwege onderbroken door een vierkant bassin en eindigt bij een sierbol op sokkel en een berceau. Rondom het huis staan enkele oudere solitaires en boomgroepen.

Waardering

De restanten van de 19de-eeuwse parkaanleg van Zocher jr. en de tuinaanleg uit 1929 zijn, als historisch-functionele onderdelen van het complex "Landhuis Oud-Crailo", van algemeen belang vanwege de tuinhistorische waarde en de gaafheid van met name de tuin in Nieuw Architectonische tuinstijl, door tuinarchitect Reyers in nauwe samenhang met het huis ontworpen.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 524270

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 4 maart 2002
Kadaster deel/nr: 17990/36

Complexnummer

524267

Complexnaam

Oud-Crailo

*Woonplaats**

Huizen

*Gemeente**

Huizen

*Provincie**

Noord-Holland

*Straat**

Museumlaan

*Nr**

1

*Toev.**

*Postcode**

1272 RH

*Woonplaats**

Huizen

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

HUIZEN

*Sectie**

A

*Kad. object**

1731

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

TOEGANGSHEK uit omstreeks 1923, deel uitmakend van het complex "Landhuis Oud-Crailo". Het toegangshek bevindt zich bij de oostelijke ingang tot het terrein.

Omschrijving

Toegangshek bestaande uit twee gepleisterde hekpijlers met siervazen en daartussen een ijzeren hekwerk met twee draaivleugels.

Waardering

Het toegangshek uit omstreeks 1923 is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische- en situationele waarde als historisch-functioneel onderdeel van het complex "Landhuis Oud-Crailo".

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Erfscheiding(D)

Functie

Toegangshek

Monumentnummer*: 524271

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 4 maart 2002
Kadaster deel/nr: 17990/36

Complexnummer

524267

Complexnaam

Oud-Crailo

*Woonplaats**

Huizen

*Gemeente**

Huizen

*Provincie**

Noord-Holland

*Straat**

Museumlaan

*Nr**

1

*Toev.**

*Postcode**

1272 RH

*Woonplaats**

Huizen

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

HUIZEN

*Sectie**

A

*Kad. object**

1731

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

TOEGANGSHEK uit omstreeks 1923, deel uitmakend van het complex "Landhuis Oud-Crailo". Het toegangshek bevindt zich bij de westelijke ingang tot het terrein.

Omschrijving

Toegangshek bestaande uit twee gepleisterde hekpijlers met siervazen en daartussen een ijzeren hekwerk met twee draaivleugels.

Waardering

Het toegangshek uit omstreeks 1923 is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische- en situationele waarde als historisch-functioneel onderdeel van het complex "Landhuis Oud- Crailo".

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Erfscheiding(D)

Functie

Toegangshek

Monumentnummer*: 524272

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 4 maart 2002
Kadaster deel/nr: 17990/36

Complexnummer

524267

Complexnaam

Oud-Crailo

*Woonplaats**

Huizen

*Gemeente**

Huizen

*Provincie**

Noord-Holland

*Straat**

Museumlaan

*Nr**

1

*Toev.**

*Postcode**

1272 RH

*Woonplaats**

Huizen

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

HUIZEN

*Sectie**

A

*Kad. object**

1386

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

Twee vermoedelijk 19de-eeuwse GRENSPALEN die deel uitmaken van het complex "Landhuis Oud-Crailo". De hardstenen palen staan aan weerszijden van de Museumlaan, ter hoogte van de kruising met de Noord-Crailoseweg, die een oude grens van het landgoed Oud-Crailo markeren.

Omschrijving

Beide grenspalen zijn uitgevoerd in hardsteen en bestaan uit een vierkante schacht en een iets grotere dekplaat. Het bovenzvlak van de dekplaat vertoont een diagonaal verdeeld afschot. De grenspalen zijn afgewerkt met een verticale frijnslag met uitzondering van de hoeken die een horizontale frijnslag hebben. Op de palen staat in basrelief "Crailoo" vermeld.

Waardering

De twee grenspalen zijn van algemeen belang wegens cultuurhistorische waarde als historisch-functioneel onderdeel van het complex "Landhuis Oud-Crailo" en als markering van de grens van het oude landgoed Crailoo.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Grensafbakening

Functie

Grenspaal

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 524273

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 4 maart 2002
Kadaster deel/nr: 17990/36

Complexnummer

524267

Complexnaam

Oud-Crailo

*Woonplaats**

Huizen

*Gemeente**

Huizen

*Provincie**

Noord-Holland

*Straat**

Museumlaan

*Nr**

3

*Toev.**

*Postcode**

1272 RH

*Woonplaats**

Huizen

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

HUIZEN

*Sectie**

A

*Kad. object**

1730

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

TUINMANSWONING uit 1890, deel uitmakend van het complex "Landhuis Oud-Crailo".

Omschrijving

De tuinmanswoning heeft een onregelmatig rechthoekige plattegrond en telt één bouwlaag met zolderverdieping onder een samengesteld zadeldak met rode en gesmoorde kruispannen. De gevels zijn boven een natuurstenen plint opgetrokken in bruine baksteen met horizontale sierbanden van lichtgrijze baksteen. De overstekende kap is boven de geveltoppen uitgevoerd met decoratieve sierspanten en makelaars in chaletstijl. Op de nok van het dak staat een klokkenstoel onder zadeldakje. De uitkragende dakrand rust op decoratief uitgevoerde consoles. Boven de vensters bevinden zich rondboogvormige ontlastingsbogen die in twee tinten baksteen zijn gemetseld. De brede oostgevel heeft een symmetrisch indeling met een middenrisaliet voorzien van een puntgevel en sierspant. In de risaliet op de begane grond een dubbele glasdeur (met bovenlicht en luiken) en op de verdieping een stolpvenster met bovenlicht. Aan weerszijden van de deur schuifvensters met luiken en in de linker een sierroedenverdeling in het bovenlicht. In het dakschild aan weerszijden van de steekkap boven de risaliet een kleine dakkapel onder uitkragend schilddakje met piron.

De noordgevel bestaat links uit een risalerende topgevel met sierspant, waarin een vensteras. In het terugliggende deel rechts een houten deur.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De westgevel bevat links een T-venster met luiken en rechts een klein tweeruits venster onder segmentboogvormig spaarveld.

De zuidgevel was oorspronkelijk de voorgevel en hier bevindt zich de hoofdentree van de woning in een uitgebouwd portiek onder lessenaardak. Het portiek heeft een rondboogvormige opening en een hoekkolom met natuurstenen kapiteel. In de lange zijde van het portiek een natuurstenen balustrade. Rechts van de ingangspartij een topgevel met sierspant en op de begane grond twee vensters met sierroedenverdeling in de bovenlichten en luiken. In de geveltop een zoldervenster.

Waardering

De tuinmanswoning is van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische waarde als historisch-functioneel onderdeel van het complex "Landhuis Oud-Crailo" en als uitwendig gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een laat 19de-eeuwse tuinmanswoning in eclectische trant met chaletstijl-invloed, ontworpen door architect C. Muysken.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Tuinmanswoning(L)